

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Jana Fíšky a soudkyně Mgr. Martiny Nyplové a JUDr. Aleny Bačínové ve věci

žalobkyně:

██████████, narozena dne ██████████
bytem ██████████
zastoupená advokátkou Mgr. Klárou Francovou
sídlem Nerudova 866, 500 02 Hradec Králové

proti

žalovanému:

Fakultní nemocnice Hradec Králové, IČ 001 79 906
sídlem Sokolská 581, 500 05 Hradec Králové

vedlejší účastník

na straně žalované:

Direct pojišťovna, a. s., IČ 250 73 958
sídlem Nové sady 996/25, 602 00 Brno
zastoupený advokátem Mgr. Hynkem Růžičkou
sídlem Nové sady 996/25, 602 00 Brno

o zaplacení 370 000 Kč s přísl.

o odvolání žalobkyně i žalovaného proti rozsudku Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 11. dubna 2022 č. j. 9 C 148/2017-433

takto:

- I. Rozsudek okresního soudu **se** ve výroku I. **potvrzuje**.
- II. Ve výroku III. **se** rozsudek **mění** tak, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni 100 000 Kč s 8,05% úrokem z prodlení ročně od 1. 6. 2017 do zaplacení, to vše do 15 dnů od právní moci rozsudku.

- III. Ve výrocích II., IV. a V. **se** rozsudek okresního soudu **zrušuje** a věc **se** v tomto rozsahu okresnímu soudu **vrací** k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Výše uvedeným rozsudkem okresní soud uložil žalovanému povinnost zaplatit žalobkyni částku 168 980 Kč a 1 020 Kč s 8,05% úrokem z prodlení ročně z částky 170 000 Kč od 1. 6. 2017 do zaplacení, to vše do patnácti dnů od právní moci rozsudku (výrok I). V části, v níž se žalobkyně domáhala po žalovaném zaplacení 100 000 Kč s příslušenstvím z titulu bolestného, žalobu zamítl (výrok II). Žaloba byla zamítnuta i v části o náhradu další nemajetkové újmy ve výši 100 000 Kč s příslušenstvím (výrok III). Žalovanému byla uložena povinnost nahradit žalobkyni náklady řízení 10 000 Kč do patnácti dnů od právní moci rozsudku k rukám zástupkyně žalobkyně (výrok IV), a dále povinnost nahradit České republice na nákladech řízení 39 924 Kč ve stejné lhůtě (výrok V).
2. Okresní soud vyložil, že žalobkyně se žalobou doručenou soudu dne 17. 5. 2017 domáhala zaplacení celkem 370 000 Kč s příslušenstvím jakožto náhrady majetkové a nemajetkové újmy za non lege artis postup žalovaného. Požadovala náhradu nákladů vynaložených na nové pevné zubní protézy ve výši 168 980 Kč a náklady na cestovné k poskytovateli zdravotní péče ve výši 1 020 Kč. Dále žalobkyně požadovala 100 000 Kč z titulu bolestného a dalších 100 000 Kč z titulu tzv. další nemajetkové újmy vyplývající z ochrany osobnosti, když si nemohla užít dovolenou v Egyptě v roce 2013, neboť ji protrpěla v bolestech (prasknutí fixačních šroubů) a po sejmutí náhrad z důvodu nesnesitelných dlouhotrvajících bolestí byla více než rok bez zubních náhrad, což ji zcela vyřadilo z běžného života a způsobovalo jí značné psychické útrapy.
3. Okresní soud vyšel ze zjištění, že žalobkyně se žalovaným uzavřela ve dnech dne 28. 4. 2010 a 3. 11. 2010 písemné smlouvy o zdravotní péči. V nich se žalovaný zavázal poskytnout jí úkony zdravotní péče, tj. zhotovit a nasadit do úst implantáty a pevné zubní protézy. Za chirurgickou část zdravotního zákroku se žalobkyně zavázala zaplatit žalobci celkem 151 000 Kč s tím, že protetické náhrady zaplatí samostatně dle ceníku žalovaného. Žalovaný nasadil „konečné“ zubní protézy do úst žalobkyně 29. 11. 2011, zdravotní péči však neposkytl řádně, neboť zhotovil a žalobkyni poskytl zubní náhrady nevhodné velikosti (příliš velké), které žalobkyni způsobovaly diskomfort a bolest. To žalobkyně opakovaně sdělovala žalovanému s tím, že „dolní můstek od začátku nedosedal a páčil na implantáty.“ Žalobkyně trpěla bolestmi i v Egyptě v roce 2013, což negativně ovlivnilo její prožitek z dovolené; bolest přetrvávala i později. Na konci listopadu 2015 žalobkyně spolupráci se žalovaným ukončila, když jí pro nesnesitelné bolesti byly předtím zubní náhrady sňaty. Následnou zdravotní péči poskytla žalobkyni společnost TRINDADENT s. r. o., která jí zhotovila „nové“ pevné protézy za úplatu 164 800 Kč; celkové náklady na ošetření žalobkyně činily 168 980 Kč. Cestovní náklady žalobkyně z místa bydliště v Hradci Králové do Prahy za účelem poskytnutí zdravotní péče činily 1 020 Kč.
4. Okresní soud posoudil věc dle ustálené soudní praxe (např. rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 19. 12. 2012 č. j. 25 Cdo 2800/2011) podle § 420 z. č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, dále jen „obč. zák.“ (za použití § 3079 odst. 1 z. č. 84/2012 Sb., občanského zákoníku, dále jen „o. z.“), neboť žalovaný porušil závazkový vztah z písemných smluv o zdravotní péči z roku 2010 tím, že neprovedl u žalobkyně úkony zdravotní péče na odborné úrovni, když jí v roce 2011 zhotovil a poskytl pevné zubní protézy nevhodné velikosti. Příčinou poškození zdraví byl technicky nesprávně provedený lékařský zákrok (zubní protéza měla nevhodně působit na dásně proto, že byla nesprávně a předčasně usazena do ústní dutiny), proto se řídí odpovědnost poskytovatele zdravotní péče obecnou úpravou dle § 420 obč. zák., nikoliv úpravou objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou

okolnostmi, jež mají původ v povaze použité věci podle § 421a obč. zák. Zmíněnou materiální škodu ve výši celkem 170 000 Kč uložil okresní soud žalovanému uhradit. Dovodil, že nárok není promlčen, neboť škoda vznikla v roce 2016, kdy žalobkyně byla nucena vynaložit finanční prostředky na odstranění vadné zubní protézy. Soudní řízení bylo zahájeno 17. 5. 2017, tedy ve dvouleté promlčecí lhůtě (§ 106 obč. zák.). Žalobkyni přiznal rovněž úrok z prodlení, který se odvíjí od doručení předžalobní výzvy k plnění ze 4. 5. 2017. Dále vyložil, že promlčecí lhůta u nemajetkové újmy na zdraví v právním režimu obč. zák. činila dva roky u nároku na bolestné (§ 106 obč. zák. za použití § 3036 o. z.) a tři roky u náhrady tzv. další nemajetkové újmy při zásahu do práva na ochranu osobnosti, což se týká i ztráty radosti ze života, kterou tvrdí žalobkyně (§ 101 obč. zák. za použití § 3036 o. z.). Vyložil, že z provedeného dokazování vyplývá, že již v průběhu dubna 2013 se u žalobkyně znatelně projeví následky non lege artis postupu žalovaného, přičemž v tomto období došlo i ke stabilizaci zdravotního stavu žalobkyně (tj. rok přetrvávající bolesti a ztráta radosti ze života) a žalobkyně měla i vědomost o tom, co bolest způsobuje. Nárok na náhradu nemajetkové újmy z titulu bolestného se tak dle závěru okresního soudu promlčel v dubnu 2015 marným uplynutím dvouleté promlčecí lhůty a nárok na náhradu další nemajetkové újmy (ztráta radosti ze života) se promlčel v dubnu 2016 marným uplynutím tříleté promlčecí lhůty, a to bez ohledu na to, zda bolest či ztráta radosti ze života ke dni promlčení práva již pominula nebo stále trvá. Přestože tedy ještě i v průběhu roku 2016 mohla žalobkyně pociťovat přetrvávající bolest či ztrátu radosti ze života, a to z důvodu absentující zubní náhrady jako následku nikoliv řádně poskytnuté zdravotní péče v roce 2011, nemohlo jí být z uvedených důvodů právo přiznáno. Okresní soud také uzavřel, že námitka promlčení není v rozporu s dobrými mravy. O nákladech řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 a 2 o. s. ř., když dovodil, že oba účastníci měli úspěch částečný a žalobkyni přiznal toliko náhrady za vyhotovený znalecký posudek, který vznikl v souvislosti s majetkovou újmou. O nákladech státu rozhodl podle § 148 o. s. ř.

5. Proti tomuto rozsudku se odvolali oba účastníci, a to žalovaný proti výroku I (a výrokům závislým - § 206 odst. 2 věta druhá o. s. ř.); odvolání žalobkyně směřovalo proti zamítavým výrokům II a III (a výrokům závislým).
6. Žalovaný v odvolání tvrdil, že okresní soud dospěl na základě provedených důkazů k nesprávným skutkovým zjištěním (odvolací důvod podle § 205 odst. 2 písm. e/ o. s. ř.). Popíral, že by vyhotovil žalobkyni zubní protézu nevhodné velikosti, která jí způsobovala následné potíže, a tvrdil, že tento závěr z provedených důkazů neplyne. Dále namítal, že okresní soud hodnotil důkazy značně nevyváženě. Dle znaleckého posudku lze na základě fotodokumentace pouze usuzovat, že původní náhrady byly nevhodné velikosti, avšak tento stav nelze klinicky hodnotit, protože zubní náhrady jsou mimo ústní dutinu a nedají se vložit do úst. Okresní soud také ignoroval znalecký závěr, podle něhož se na nepříznivém prožívání, ošetřování a hodnocení jeho výsledků (postupu žalovaného) ze strany žalobkyně nepochybně podílela její psychická porucha. Zpráva společnosti TRINDADENT s. r. o., o níž opřel soud prvního stupně svůj závěr o non lege artis postupu žalovaného, je nevěrohodná, neboť nemá základní náležitosti předepsané zdravotnickou dokumentací (z. č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, v platném znění a vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci, v platném znění). Snímky, které jsou její součástí, nelze hodnotit z toho hlediska, kde a kým byly pořízeny; znalecký ústav a soud prvního stupně tak hodnotily zubní náhrady zhotovené žalovanou, avšak upevněné s delším časovým odstupem úplně jiným poskytovatelem zdravotních služeb. Zdravotnická dokumentace vedená o žalobkyni obsahuje řadu subjektivních stížností na údajně nevhodnou velikost zubní náhrady, údaj o nevhodnosti velikosti náhrady však obsahovat nemůže, neboť neodpovídal klinickým zjištěním žalované. Stížnost žalobkyně na pracovníci žalované pak byla odložena jako nedůvodná, s čímž se rovněž okresní soud nevypořádal. Z uvedených důvodů žalovaný

navrhl, aby odvolací soud změnil rozsudek ve výroku pod bodem I a žalobu i v tomto nároku zamítl.

7. K odvolání žalovaného se žalobkyně vyjádřila. Uvedla, že už jen na základě předložené fotodokumentace, z níž je patrné, že žalobkyně má v ústech zuby „jako kuň“, vystouplé rty a křivá ústa, nelze dojít k jinému závěru, než že zubní protéza byla nevhodné velikosti. Podle názoru žalobkyně i „laik vidí“, že rozdíl ve velikosti je fatální a ke stejnému závěru dospěl na základě fotodokumentace i znalecký ústav v doplňku č. 2 znaleckého posudku. Žalobkyně připomněla žalovaným předloženou zdravotnickou dokumentaci, kde chybí deset měsíců záznamů (prodleva je mezi 6. 12. 2010 a 18. 10. 2011). Přepsaná část je vesměs nečitelná, nicméně je tam čitelně uvedeno „podle nového modelu nutné úpravy“, k čemuž nedošlo. Zpráva z 18. 10. 2011 přitom odkazuje na datum z minulosti 17. 12. 2010 (tato část dokumentace chybí), což nasvědčuje tomu, že část dokumentace byla záměrně vypuštěna a zpráva v textu záměrně přepsána. Žalovaná navíc nepředložila žádnou fotodokumentaci, kterou si pravidelně pořizovala, ani žádné rentgeny a nepředložila ani původní provizorní protézy, které byly žalobkyni bezbolestně nasazeny, nezpůsobovaly jí žádné problémy a dle sdělení žalované se nedopatřením ztratily, takže je nebylo možné porovnat s „novými“ a nevyhovujícími protézami. Stěžejní a objektivní skutečnost, která podporuje závěr o nevhodné velikosti protézy, je prasknutí fixačních šroubů na dovolené v Egyptě, k čemuž znalec uvedl, že k tomu může dojít mimo jiné z důvodu přetížení při nesouladu mezi zubními protézami a implantáty. Po návratu z dovolené měl být dle zprávy ošetřující lékařky zhotoven nový otisk situace a vyzkoušen dosed konstrukce; to se však nikdy nestalo - zřejmě proto, aby nedošlo k potvrzení klinického zjištění, že protéza je nekompatibilní a nevhodné velikosti. Ani příčinu prasknutí fixačních šroubů žalovaná nijak nezkoumala. Žalobkyně předtím, než se obrátila na soud, vyčerpala všechny možnosti a snažila se navrhnout žalované, aby jí zhotovila nové protézy, které si znovu sama uhradí, případně se pokusila zjednat nápravu skrze podání na revizní komisi oblastní stomatologické komory, které bylo vyřízeno „od stolu“ bez bližšího zkoumání stavu žalobkyně. Také u žalobkyně následně zjištěná artroskopie temporomandibulárního kloubu má podle jejího přesvědčení příčinnou souvislost s dlouhodobým nošením příliš velkých můstků.
8. Ve svém odvolání proti zamítavým výrokům žalobkyně namítla, že při rozhodování o bolestném a další majetkové újmě v podobě ztráty radosti ze života okresní soud nezohlednil právní a faktickou problematičnost postavení žalobkyně. Žalovaná žalobkyni po řadu let účelově přesvědčovala, že její problémy a bolesti nejsou způsobeny zhotovenou protetikou. Byla ujišťována, že zákrok byl proveden správně a že problémy s bolestí a záněty v ústní dutině žalobkyně nemají příčinu v provedeném zákroku. Žalovaná účelově odmítala zhotovit žalobkyni nové protézy, ačkoliv jí to několikrát přislíbila, a žalobkyně byla ochotna si je dokonce znovu uhradit. Po ukončení zdravotnické péče u žalované v listopadu 2015 nemohla žalobkyně najít ani zdravotnické zařízení, které by jí zhotovilo nové protézy; teprve v lednu 2016 se jí ujala společnost TRINDADENT s. r. o., kde se žalobkyně poprvé dozvěděla od profesionála, že její problémy, bolesti a záněty skutečně způsobovaly vadně zhotovené trvalé můstky a dne 8. 8. 2016 jí ke svým závěrům vydali stěžejní zprávu. Žalobkyně však nemohla najít ani znalce z oboru ani právního zástupce, který by ji zastupoval, a byla nucena podat si žalobu sama. Navíc u společnosti TRINDADENT s. r. o. podstupovala žalobkyně mnoho stomatologických zákroků a operací, a to od ledna 2016 z důvodu napravení stavu vzniklého v důsledku špatného postupu žalované, proto jí musely být zhotoveny nové implantáty a zubní protézy jí mohly být nasazeny teprve v květnu 2017 (později opravila na leden 2017 – poznámka soudu), nikoli tedy v roce 2016, jak uzavřel okresní soud; tehdy teprve započala léčba. Více než rok byla bez zubů, což ji samozřejmě vyřadilo z běžného způsobu života a způsobovalo psychické útrapy. Měla též podstoupit operaci temporomandibulárního kloubu, jak uvedeno výše. Podle přesvědčení žalobkyně

nemohlo k promlčení nároku dojít dříve, než bolestivé stavy, které měly původ ve špatně odvedené práci žalované, zcela pominuly. O rozsahu újmy a o tom, kdo za ni odpovídá, se dozvěděla s jistotou až při změně zubního lékaře, resp. v době, kdy jí bylo ze strany tohoto zubního lékaře provedeno CT vyšetření a podána práva o jeho výsledku ze dne 27. 1. 2016; teprve tehdy tedy začala plynout promlčecí doba. Po celou dobu, co byla v léčbě u žalované, totiž důvěřovala tvrzení lékařů, že její potíže jsou neznámého původu a nemají souvislost s nevhodně provedenými zubními protézami. Pokud by přesto soud měl za to, že počátek běhu promlčecí lhůty nastal dříve, tak minimálně část promlčecí doby připadá na vrub toho, že žalovaná žalobkyni výše uvedeným způsobem po nikoliv zanedbatelnou dobu zdůvodňovala, že bolesti a záněty nemají původ v protetice zhotovené žalovaným, proto námitka promlčení nároku na náhradu nemajetkové újmy nemůže být souladná s dobrými mravy. Žalobkyně podala žalobu 17. 5. 2017, tedy krátce poté, co jí byly nasazeny nové zubní protézy od společnosti TRINDADENT s. r. o. a kdy se konečně mohla plnohodnotně zapojit do běžného způsobu života. Z uvedených důvodů navrhla žalobkyně, aby ve výrocích I a II byl rozsudek změněn a žalobě bylo i v těchto částech vyhověno.

9. Z vyjádření vedlejšího účastníka plyne, že se ztotožňuje s odvoláním žalovaného a naopak nesouhlasí s odvoláním žalobkyně; ve výrocích II a III navrhl potvrzení rozsudku okresního soudu. K promlčení nemajetkové újmy nabídl několik rozhodnutí Nejvyššího soudu, vyzdvihl, že v daném případě se jedná o odpovědnost za zavinění a důkazní břemeno o non lege artis postupu zdravotního zařízení nese žalobkyně. Podle přesvědčení vedlejšího účastníka je jediným důkazem, který přisvědčuje argumentaci žalobkyně, lékařská zpráva společnosti TRINDADENT s. r. o. z 8. 8. 2016, když i ze znaleckého posudku vyplývá, že na prožívání léčby se podílela i psychická porucha žalobkyně.
10. Odvolací soud přezkoumal rozsudek stejně jako řízení, které jeho vydání předcházelo, a to z odvolateli uplatněných odvolacích důvodů stejně jako z důvodů, které v odvolání výslovně uvedeny nebyly (§ 205 odst. 2 a § 212a odst. 1 a 5 o. s. ř.). Zároveň doplnil dokazování výsledkem žalobkyně a zopakoval dokazování zprávou společnosti TRINDADENT s. r. o.
11. Z výsledku žalobkyně plyne, že po sejmutí protéz a ukončení spolupráce se žalovanou v listopadu 2015 hledala někoho, kdo jí pomůže, nakonec se jí ujali ve společnosti TRINDADENT s. r. o., kde začali s pracemi v lednu 2016. Nejprve podstoupila operaci horní čelisti za účelem vyčištění zahnívaných míst, poté jí museli doplnit dva implantáty a teprve poté se dělaly otisky a nové protézy, k čemuž došlo v květnu 2017. Do té doby byla zcela bez zubů, žádnou náhradní protézu neměla. Z čelisti jí akorát trčely kovové výstupky k zaslepení implantátů. Je možné, že nové protézy dostala už v lednu 2017, jak uváděla dříve a nikoliv v květnu, už je to dlouho a nepamatuje si to přesně. Pokud jde o omezení v běžném životě způsobené tím, že neměla zubní protézy, popsala žalobkyně omezení v jídle, které si musela mixovat, přišla i o společenský život, nechodila do divadla ani na návštěvy, protože se styděla, že nemá žádné zuby, při mluvení šišlala. Prakticky nevycházela z domu, pracovala z domova, je dámská krejčová – pracovala pro firmu a se zákazníky se nestýkala. Byla zvyklá navštěvovat vnoučata v Hronově zhruba jednou za 14 dnů (tehdy jim bylo 12 až 13 let), ani se tam neodvážila jezdit. Celé to s ní prožíval i manžel, bál se o ni, v jednu chvíli měla až sebevražedné myšlenky, neboť bolesti trvaly v podstatě neustále po dobu pěti let, nešlo to vydržet. Manžel šel vytknout jejich práci i lékařům do nemocnice, kde došlo ke konfliktu, chtěli na něj volat ochranku, když se ohradil proti kvalitě jejich práce. Je pravda, že v minulosti řešila své depresivní stavy, bylo to následkem těžkého rozvodu spojeného s týráním ze strany bývalého manžela, také jí tragicky zemřeli rodiče, tehdy docházela i k žalované do stacionáře, bylo to někdy v letech 2012 až 2013, od té doby pravidelně užívá antidepressiva, čímž je její stav korigován a nemá žádné psychické výkyvy. Teď na ni samozřejmě doléhá stres z probíhajícího soudního řízení.

12. Ze zprávy společnosti TRINDADENT s. r. o. ze dne 8. 8. 2016 (č. 1. 6 a 7) odvolací soud ověřil, že žalobkyně se dostavila k vyšetření 27. 1. 2016. Byla v zoufalém stavu, mohla přijímat potravu a mluvit jen se značnými obtížemi, vykazovala známky deprese. Po naprostém neúspěchu předchozí rehabilitace ztratila naději na normální život. Původní rehabilitace zahrnovala celkem 8 implantátů v horní a 5 implantátů ve spodní čelisti. Trvale šroubované kovopryskyřičné můstky jí způsobovaly velkou bolest, nemožnost normálního příjmu potravy a řeči a pozici, která nebyla zarovnaná a nesplňovala běžné parametry pohodlné a úspěšné rehabilitace. Byly zaznamenány tyto anomálie: nevhodná velikost (příliš velká protéza), naklonění doprava, vestibularizace s extrémně vystouplými rty znemožňující jejich úplné uzavření, extrémní hodnota vertikální dimenze způsobující extrémní otevření úst a tlak na temporomandibulární kloub, což vedlo k disfunkci a bolesti, nevhodná a nevyrovnaná okluze způsobující nepřiměřenou stimulaci žvýkacích svalů s možnými důsledky na mimické svaly obličeje, hraniční stav periodontu, který se mohl dále vyvinout v periimplantitidu. Pacientka zmínila, že během pěti let trvání rehabilitace u žalovaného jí nebyla provedena ani jí nebyla nabídnuta dentální hygiena. Bylo vyžádáno CT vyšetření horní a spodní čelisti pro zjištění integrity implantátů a stavu kosti. CT vyšetření prokázalo výraznou ztrátu kostní tkáně v okolí implantátů, což představovalo ohrožení její budoucí integrity. Byl proveden nový plán léčby spočívající v následujících krocích: laloková operace zahrnující hluboké vyčištění implantátu a povrchu kosti, chirurgické umístění dvou nových implantátů na přibližné pozici zubů 35 a 45, nové kovopryskyřičné můstky v horní a spodní čelisti se správnými rozměry a parametry. Ze zprávy je zřejmé, že teprve po jejím vydání mělo být započato s rekonstrukcí zubních protéz.
13. Po takto doplněném dokazování dospěl odvolací soud k následujícím závěrům:
14. Ohledně výroku I, jímž bylo rozhodnuto o majetkové újmě žalobkyně, se odvolací soud zcela ztotožňuje se skutkovými i právními závěry okresního soudu, které jsou správné a přesvědčivé, a pro stručnost odkazuje i na odůvodnění výroku I, které považuje za bezchybné. K odvolacím námitkám žalovaného pouze doplňuje, že nebylo lze porovnat původní, provizorní (vhodné) zubní náhrady a konečné (nevhodné) náhrady, neboť dle sdělení žalovaného se původní náhrady ztratily. Znalecký ústav pak neprovedl žalobkyni nasazení žalovaným vyhotovených pevných náhrad s tím, že se nedají vložit do úst, proto tento stav nelze ani klinicky zhodnotit. Nezbylo tudíž, než na nevhodnost náhrad usuzovat z jiných důkazů /ze zprávy společnosti TRINDADENT s. r. o., ze zprávy společnosti D.C.M., s. r. o., z 19. 11. 2015, z četných opakovaných stížností žalobkyně na leckdy nesnesitelné bolesti, které jsou podchyceny ve zdravotní dokumentaci (v období od 14. 2. 2013 do 12. 11. 2015 je takových stížností 10), z fotodokumentace a nakonec i ze závěru znaleckého posudku uvedenému v jeho doplňku č. 2 z 21. 12. 2021, podle něhož lze dle fotodokumentace usuzovat, že původní náhrady byly nevhodné velikosti/, jak správně učinil soud prvního stupně. Skutečnost, že protézy nebyly v rámci vyhotovení znaleckého posudku žalobkyni nasazeny do úst, resp. že chybí část zdravotnické dokumentace, či že původní (vyhovující protézy) se u žalovaného ztratily, nemůže jít k tíži žalobkyně. Pochybení žalovaného zde má soud za bezpečně prokázané okresním soudem provedenými důkazy a odvolací soud se po doplnění dokazování s těmito závěry plně ztotožňuje. Jelikož příčinou poškození zdraví byl technicky nesprávně provedený zákrok, jedná se v daném případě o odpovědnost za zavinění dle § 420 obč. zák. (viz R NS sp. zn. 25 Cdo 2542/2003). Jednalo-li by se snad o odpovědnost objektivní ve smyslu § 421a obč. zák. (viz např. R NS sp. zn. 25 Cdo 1200/2007 či 25 Cdo 1591/2015), tím spíše by byl nárok žalobkyně dán.
15. Tzv. další nemajetková újma spočívající ve ztrátě radosti ze života a projevující se zejména absencí zubů, resp. zubních náhrad jakožto následku non lege artis postupu žalovaného začala vznikat od chvíle sejmutí protéz žalovaným, tedy v listopadu 2015 (dle zdravotnické dokumentace došlo ke snětí protéz zhruba v polovině listopadu 2015, 25. 11. 2015 –

8. 12. 2015 ukončila žalobkyně se žalovaným spolupráci). Počátek běhu (tříleté) promlčecí lhůty (§ 101 obč. zák a § 3036 o. z.) je proto třeba vázat k tomuto okamžiku, kdy se žalobkyně dozvěděla o tom, kdo za škodu odpovídá a to, že jí škoda vzniká (dle judikatury vědomost o nároku nemůže oprávněná osoba nabýt dříve, než nárok vznikl - R NS sp. zn. 25 Cdo 1887/2021). Teprve tehdy mohlo být právo vyplývající z ochrany osobnosti (§ 11 a násl. obč. zák.) konkrétně ochrany zdraví, lidské důstojnosti a soukromí (srov. R NS 30 Cdo 154/2007), vykonáno poprvé. Žalobkyně od té doby absolvovala náročnou léčbu, více než rok byla bez zubů, resp. měla v ústech pouze železné pahýly (minimálně do ledna 2017, na což lze usuzovat jednak z opakovaných sdělení žalobkyně, a dále i ze zprávy společnosti TRINDADENT s. r. o. ze dne 8. 8. 2016, z níž plyne, že teprve po jejím vydání mělo dojít k započetí rekonstrukce v ústní dutině žalobkyně; v lednu 2016 se žalobkyně pouze s uvedenou společností dohodla na terapeutickém plánu). V důsledku toho nemohla řádně jíst (kousat potravu), byla vyřazena z běžného života, nemohla se zúčastňovat jakýchkoliv společenských akcí, měla problém „vyjít z domu“, nemohla se řádně vídat s vnoučaty. Odvolací soud má za to, že částka 100 000 Kč plně vyvažuje tuto újmu žalobkyně, způsobenou zásahem do práva na ochranu osobnosti (viz výše). Přestože žalobkyně požadovala původně nárok v uvedené výši i z důvodů, které předcházely tomuto období, za něž je nárok promlčen (např. za zmařenou dovolenou v Egyptě v roce 2013), dospěl odvolací soud k závěru, že částka 100 000 Kč je zcela adekvátní utrpěnému strádání žalobkyně od listopadu 2015 do podání žaloby 17. 5. 2017 (§ 13 odst. 2 obč. zák.). Z těchto důvodů tedy rozsudek ve výroku III týkající se požadavku na tzv. další nemajetkovou újmu změnil a žalobě i v této části vyhověl (§ 220 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) – viz výrok II tohoto rozsudku.
16. Ohledně požadované nemajetkové újmy spočívající v bolestném (včetně obvyklých duševních útrap s tím spojených) dospěl odvolací soud k následujícím závěrům:
17. Plynutí promlčecích lhůt týkajících se bolestného je třeba odvíjet od okamžiku, kdy právo na náhradu škody (újmy) bylo možné uplatnit poprvé u soudu, což se mohlo odvíjet teprve od vědomí toho, kdo za škodu (újmu) odpovídá a v jakém rozsahu ji způsobil. Protože tyto předpoklady (vědomost o škodě a osobě škůdce) musí být splněny kumulativně, nemůže subjektivní promlčecí doba počít běžet dříve, než poškozený nabyde vědomost o obou těchto skutečnostech. V případě utrpění bolesti nabývá poškozený vědomost o škodě v okamžiku, kdy se bolestivý stav natolik ustálil (případně odezněl), že lze objektivně provést (např. bodově) ohodnocení bolesti. Jednotlivé ataky, pokud mají časovou či věcnou odlišnost, mají být hodnoceny odděleně a mohou být považovány za samostatné nároky i z hlediska promlčení (viz rozhodnutí NS sp. zn. 25 Cdo 1654/2019).
18. Žalobkyně uváděla, že poté, kdy jí byly odstraněny dva implantáty, bolest na chvíli ustala, pak se vše znovu začalo zhoršovat. Také ze zdravotnické dokumentace plyne, že byla období, kdy žalobkyně bolesti neuváděla, či tyto bolesti nebyly takové intenzity. Žalobkyně také absolvovala řadu dílčích zákroků, po nichž se jí ulevovalo či naopak (např. vynětí dvou implantátů v roce 2014). Je tudíž zřejmé, že bolest byla několik měsíců setrvalá, zároveň ale mohla mít samostatně existující fáze (a také měla), proto nárok na náhradu vznikl ve smyslu shora citované judikatury až ustálením bolesti, resp. jejím vymizením po sejmutí zubních náhrad (listopad 2015), když do té doby pociťovala přetrvávající bolest jako následek nikoliv řádně poskytnuté zdravotní péče v roce 2011 (tj. zhotovení a poskytnutí zubní náhrady nevhodné velikosti). Teprve tehdy totiž žalobkyně obdržela informaci, na jejímž základě si mohla učinit úsudek, který konkrétní subjekt je za škodu odpovědný, neboť až do sejmutí náhrad byla ze strany žalovaného ubezpečována, že má být trpělivá, že je vše v pořádku a že její bolesti nejsou způsobeny protetickými pracemi. Jestliže tedy bolest přetrvávala ještě v listopadu 2015 a bolestivé stavy pominuly teprve po sejmutí zubních protéz v té době, nemohla promlčecí doba týkající se bolestného začít plynout dříve (viz např. rozsudek

Nejvyššího soudu ze dne 31. 5. 2022 sp. zn. 25 Cdo 2558/2020). Od pacienta pak nelze spravedlivě žádat, aby v průběhu neukončené léčby vyhodnocoval, zda je jeho stav ustálen (viz rozhodnutí Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 774/18). Závěr okresního soudu o promlčení nároku na bolestné tak není správný. V souladu s výše zmíněnou judikaturou je třeba uzavřít, že dvouletá promlčecí lhůta k náhradě bolestného začala běžet teprve v listopadu 2015. Pokud tedy byla žaloba podána 17. 5. 2017, byla podána včas.

19. Jelikož další dokazování týkající se bolestného překročí rámec odvolacího řízení, a navíc ke skutečnostem, jež jím mají být prokázány, dosud nebylo provedeno žádné dokazování (§ 213 odst. 4 o. s. ř.), nezbylo, než rozsudek v této části (výrok II) a ve výrocích závislých (výroky IV a V) zrušit a věc vrátit soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 219a odst. 2 a § 221 odst. 1 písm. a/ o. s. ř.) – viz výrok III. tohoto rozsudku.
20. V tomto dalším řízení bude třeba ustanovit znalce za účelem ohodnocení bolestného, přičemž bude třeba zároveň zjistit, do jaké míry se na prožívání bolesti žalobkyní podílely i případné depresivní stavy způsobené nikoliv zaviněním žalovaného a zároveň bude třeba ocenit i určité duševní útrapy a nekomfort spojený s postupem žalovaného, a to dle předpisů vztahujících se k občanskému zákoníku č. 40/1964 Sb. Bude třeba rovněž posoudit, zda následná operace provedená v roce 2017 v VFN Praha byla v příčinné souvislosti s non lege artis postupem žalovaného či nikoliv, případně do jaké míry se na bolestech žalobkyně podílely degenerativní změny levé dolní čelisti. Teprve poté bude moci být o nároku na bolestné zahrnující i duševní strádání rozhodnuto (viz např. rozhodnutí NS sp. zn. 25 Cdo 2245/2017, publikované ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod R 7/2019). Okresní soud konečně rozhodne i o nákladech řízení všech účastníků (tedy i vedlejšího účastníka), které vznikly v průběhu obou stupňů řízení, i o nákladech státu (§ 224 odst. 3 o. s. ř., § 148 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti výrokům I a II je přípustné dovolání, jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu závisí na vyřešení otázky hmotného nebo procesního práva, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu nebo která v rozhodování dovolacího soudu nebyla řešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně anebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak. Dovolání se podává do dvou měsíců ode dne doručení rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni (Okresní soud v Hradci Králové) s tím, že bude adresováno Nejvyššímu soudu České republiky v Brně. Dovolání lze podat pouze z důvodů nesprávného právního posouzení věci (§ 237 a § 241a o. s. ř.).

Proti výroku III není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. h/ a k/ o. s. ř.).

Hradec Králové 15. září 2022

JUDr. Jan Fífk v. r.
předseda senátu